

ການປ່ຽນແປງທີ່ດິນປ່າໄມ້ຈາກການນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດກະສິກໍາຂອງ 03 ບ້ານ ພາຍໃນ ເມືອງຮຽມ ແຂວງຫົວພັນ

ບຸນສັກ ຖິ່ນນະຄອນ¹, ສັງຄົມ ອິນທະປັນຍາ² ແລະ ບຸນເຮືອງ ຈັນນາງ³

ສາຂາ ກະສິກໍາ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມປ່າໄມ້, ຄະນະກະເສດສາດ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ມະຫາວິທະຍາໄລສຸພານຸວົງ, ສປປ ລາວ

¹ຕິດຕໍ່ຜົວຜົນ: ບຸນສັກ ຖິ່ນນະຄອນ
ຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້
ເມືອງຮຽມ ແຂວງຫົວພັນ, ເບີໂທ:
+856 20 56593444 E-mail:
Nutna1981@gmail.com
²ຫ້ອງການວິຊາການ,
ມະຫາວິທະຍາໄລສຸພານຸວົງ
³ຄະນະກະເສດສາດ ແລະ
ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້,
ມະຫາວິທະຍາໄລສຸພານຸວົງ

ຂໍ້ມູນບົດຄວາມ:
ການສົ່ງບົດ: 13 ມິຖຸນາ 2023
ການປັບປຸງ: 03 ສິງຫາ 2023
ການຕອບຮັບ: 11 ສິງຫາ 2023

ບົດຄັດຫຍໍ້

ການສຶກສາໃນຄັ້ງນີ້ ໄດ້ມີຈຸດປະສົງ: ສຶກສາການປ່ຽນແປງທີ່ດິນປ່າໄມ້ຈາກການນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດກະສິກໍາຂອງປະຊາຊົນໃນຊ່ວງໄລຍະ 5 ປີ (2018-2022), ເຊິ່ງວິທີການສຶກສາໄດ້ນໍາໃຊ້ການແປພາບຖ່າຍທາງດາວທຽມ Planet ແຕ່ປີ 2018 ແລະ ຂໍ້ມູນພາບຖ່າຍທາງດາວທຽມ (Sentinel-2), ນໍາໃຊ້ແບບພອມສໍາພາດປະຊາກອນໃນກຸ່ມເປົ້າໝາຍຈໍານວນ 137 ຄົນ. ການວິເຄາະຂໍ້ມູນໄດ້ແກ່ ການຫາຄ່າຄວາມຖີ່, ຄ່າສ່ວນຮ້ອຍ, ຄ່າສະເລ່ຍ ແລະ ຄ່າຜັນປ່ຽນມາດຖານ. ການທົດສອບສົມມຸດຕິຖານເພື່ອຫາຄວາມສໍາພັນລະຫວ່າງຕົວປ່ຽນອິດສະລະ ແລະ ຕົວປ່ຽນຕາມ ໂດຍໃຊ້ຄ່າສະຖິຕິການວິເຄາະການຖົດຖອຍພະຫຸຄຸນ ແລະ ແບບເລືອກເຂົ້າ, ເຊິ່ງຜົນໄດ້ຮັບ ພົບວ່າ:

ການວິເຄາະການປ່ຽນແປງທີ່ດິນປ່າໄມ້ ຈາກການນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດກະສິກໍາ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ: ສະພາບປົກຫຸ້ມປ່າໄມ້ ປີ 2022 ໄດ້ມີການປ່ຽນແປງ ເມື່ອທຽບໃສ່ ປີ 2018 ຄື: ບ້ານຫົວພູ ເຫັນວ່າເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ໃນໄລຍະ 5 ປີ ແມ່ນຫຼຸດລົງ 113,318 ເຮັກຕາ, ເທົ່າກັບ 2.44%; ແຕ່ກົງກັນຂ້າມເນື້ອທີ່ດິນກະສິກໍາເຫັນວ່າເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງ 113.64 ເຮັກຕາ, ເທົ່າກັບ 2.45%; ບ້ານໂພນສະອາດ ໃນໄລຍະ 5 ປີ ແມ່ນມີການເພີ່ມຂຶ້ນ 145.03 ເຮັກຕາ, ເທົ່າກັບ 1.30%; ແຕ່ກົງກັນຂ້າມເນື້ອທີ່ດິນກະສິກໍາເຫັນວ່າຫຼຸດລົງ 145.03 ເຮັກຕາ, ເທົ່າກັບ 1.30%; ບ້ານນາປວກ ໃນໄລຍະ 5 ປີ ແມ່ນທີ່ດິນປ່າໄມ້ມີການປ່ຽນແປງຫຼຸດລົງເຖິງ 805.89 ເຮັກຕາ, ເທົ່າກັບ 10.09% ແລະ ດິນກະສິກໍາມີການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງ 805.89 ເຮັກຕາ, ເທົ່າກັບ 10.09% ເຊັ່ນກັນ.

ປັດໄຈທາງດ້ານສ່ວນບຸກຄົນ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມທີ່ມີຜົນຕໍ່ການປ່ຽນແປງການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກໍາໄດ້ສະແດງອອກຄື: ຖິ່ນກໍາເນີດຂອງຄອບຄົວ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ການປ່ຽນແປງການໃຊ້ທີ່ດິນໄຮ່ຂອງປະຊາຊົນປ່ຽນແປງໄປ ແລະ ມີການປ່ຽນແປງໄປໃນທິດທາງດຽວກັນ ເຊິ່ງໄດ້ອະທິບາຍວ່າ ເມື່ອຖິ່ນກໍາເນີດຂອງປະຊາຊົນພາຍໃນບ້ານປ່ຽນແປງໄດ້ສິ່ງຜົນຕໍ່ການນໍາໃຊ້ຜືນທີ່ໄຮ່ຂອງປະຊາຊົນປ່ຽນແປງໃນທິດທາງດຽວກັນ, ອາຍຸ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ການປ່ຽນ ແປງການໃຊ້ທີ່ດິນນາຂອງປະຊາຊົນປ່ຽນແປງໄປ ໂດຍປ່ຽນແປງໄປໃນທິດທາງທີ່ກົງກັນຂ້າມກັນ. ດ້ານການໄດ້ຮັບທຶນສິ່ງເສີມປ່ຽນແປງໄປ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ການປ່ຽນແປງການໃຊ້ທີ່ດິນນາຂອງປະຊາຊົນປ່ຽນແປງໄປ ແລະ ປ່ຽນແປງໄປໃນທິດທາງທີ່ກົງກັນຂ້າມກັນ. ດ້ານອາຊີບປ່ຽນແປງໄປ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ການປ່ຽນແປງການໃຊ້ທີ່ດິນນາຂອງປະຊາຊົນປ່ຽນແປງໄປ ໂດຍປ່ຽນແປງໄປໃນທິດທາງທີ່ກົງກັນຂ້າມກັນ.

ແນວທາງໃນການແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນພົບວ່າ: ທຸກພາກສ່ວນຕ້ອງມີສ່ວນຮ່ວມໃນການແກ້ໄຂ ຄື: 1) ພາກລັດ ເຊັ່ນ: ການກະຈາຍອໍານາດ, ການບັບຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ, ການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນໃຫ້ລະອຽດຈະແຈ້ງ ພ້ອມທັງຕິດປ້າຍບົງບອກໃຫ້ຊັດເຈນ, 2) ອົງການປົກຄອງບ້ານ ເຊັ່ນ: ການສ້າງລະບຽບຂອງບ້ານ, ການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ດ້ານລະບຽບ, ກົດໝາຍ ແລະ ນິຕິກຳຕ່າງໆ ໃຫ້ປະຊາຊົນ, ການສ້າງອາຊີບໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ, ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂັ້ນບ້ານ, 3) ດ້ານໃນຕົວປະຊາຊົນ ເອງ ເຊັ່ນ: ມີຈິດສຳນຶກ, ມີຄວາມຮູ້, ປະຕິບັດລະບຽບການ, ກົດໝາຍ ແລະ ປະຕິບັດຕາມແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງບ້ານ.

ຄໍາສັບສໍາຄັນ: ການປ່ຽນແປງທີ່ດິນປ່າໄມ້, ທີ່ດິນກະສິກໍາ, ປັດໄຈເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ແນວທາງແກ້ໄຂ

Forestland Changes from Agricultural Practices in 03 Villages of Hiem District, Houaphan Province

Bounsack THINNAKHONE^{1*}, Sangkhom INTHAPANYA², and Bounheung CHANNANG³
Agriculture and Forest Environment Program, Faculty of Agriculture and Forest Resource, Souphanouvong University, Lao PDR

¹**Correspondence:** Bounsack THINNAKHONE, District of Agriculture and Forestry Office, Hiem District, Houaphan Provinc, Tel: +856 20 56593444, E-mail: Nutna1981@gmail.com

²Academic Affairs Office, Souphanouvong University

³Faculty of Agriculture and Forest Resource, Souphanouvong University

Abstract

The purpose of this study was to study the forestland changes from being used for agricultural production by the people during a period of 5 years (2018-2022); socio-economic factors that lead to changes, the ways to solve problems in 03 villages: Huaphu, Phonsaat and Napauk village. The study method used the planet satellite image translation from 2018 and the satellite image data (Sentinel-2) recording data from 2022 by translating the meaning of the land at each time by using the Geoprocessing intersect tool in the Arc GIS program to find the change point and distinguish the type of land, for socio-economic factors and solutions were used the interview form within The data were analysis to: descriptive statistics to describe personal data, economic and social factors, analysis using frequency, percentage, mean and standard deviation; hypothesis testing to find the relationship between the independent variable and the dependent variable using the statistical value of multiple regression analysis. The results showed that:

The analysis of changes in forestland from its use in agricultural production found that: the forest cover in 2022 has changed compared to 2018, namely: Huaphu village showed that the forest area over five years has decreased by 113,318 ha, equal to 2.44%, but the areas of agricultural land increased by 113.64 ha, equally to 2.45%; Phonsaat village over five years had increased by 145.03 ha, equal to 1.30%, while the area of agricultural land decreased by 145.03 ha, equally to 1.30%; In Napauk village, the forestland has changed to 805.89 ha, equal to 10.09%, and agricultural land has changed to 805.89 ha, equally to 10.09 % respectively.

The personal, economic and social factors that affect the changing in the use of agricultural land were: the place of origin of the family when all constant values change in the use of their agricultural land and in the same direction, which it's can explain that when the place of origin of the people in the village changes, it was affecting the use of the people's farmland in the same direction. Age: when all the constant values changed the use of the people's farmland by changing in the opposite direction. Promotion: when all the fixed values of the variables of a promotion funding changes the use of the people's farmland by changing in the opposite direction. Occupation: when all the constant values of the occupation variables change in people's agricultural land use changes by changing in the opposite direction.

However, the guidelines for solving the problem of land use changed and found that all participants must be in the solution: 1) public sectors such as decentralization, law enforcement, and land use planning to be detailed and clearly labelled, 2) village governing bodies such as village regulations, publicizing regulations, laws and legislation to the people, creating careers for the people, solving village disputes, and 3) people themselves such as having a conscience, having knowledge, implementing regulations, laws and following the socio-economic development plan of the village.

Keywords: *agricultural land, forestland change, socio-economic factors, solutions*

Article Info:

Submitted: Jun 13, 2023

Revised: Aug 03, 2023

Accepted: Aug 11, 2023

1. ພາກສະເໜີ

ໃນໄລຍະ 10 ປີ ຜ່ານມາ ຢູ່ທຸກໆພາກຂອງປະເທດ, ສະພາບປ່າໄມ້ໄດ້ມີການປ່ຽນແປງທາງດ້ານເນື້ອທີ່ ເມື່ອສົມທຽບລະຫວ່າງຄວາມປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ໃນປີ 2010 ຫາປີ 2015 ແມ່ນທຸກແຂວງໄດ້ຫຼຸດລົງຢ່າງຈະແຈ້ງ, ສາຍເຫດຫຼັກທີ່ພາໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງແມ່ນພື້ນທີ່ບາງປ່ອນບໍ່ສາມາດຝື້ນຝຸດ້ວຍຕົນເອງໄດ້, ການຂະຫຍາຍພື້ນຖານໂຄງລ່າງ, ການປູກພືດເປັນສິນຄ້າ ແລະ ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງພົນລະເມືອງ. ໃນ ສປປ ລາວ ບັນ ຫາການປ່ຽນແປງການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ເປັນບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ເນື່ອງຈາກມີການຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ດິນກະສິກໍາຫຼາຍຂຶ້ນ ສິ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງລະບົບນິເວດ, ການປ່ຽນແປງການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນຈາກຮູບແບບໜຶ່ງໄປສູ່ຮູບແບບໜຶ່ງ ທີ່ພາໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ນໍາໄປສູ່ການສູນເສຍທາງຊີວະພາບ ແລະ ພາໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບດິນຜ້າອາກາດ, ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປະຊາກອນ, ວັດທະນະທໍາ ແລະ ຮີດຄອງປະເພນີ ມີຜົນຕໍ່ການປ່ຽນແປງຮູບແບບນໍາໃຊ້ທີ່ດິນເກີດຂຶ້ນ (FAO, 2005). ຈາກສະພາບດັ່ງກ່າວຈິ່ງເຮັດໃຫ້ທີ່ດິນປ່າໄມ້ຫຼາຍໆຂົງເຂດໃນທົ່ວປະເທດຖືກບຸກລຸກ ແລະ ຫັນປ່ຽນຮູບແບບການນໍາໃຊ້ຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງປະຊາຊົນ, ຈາກການປ່ຽນແປງການນໍາໃຊ້ພື້ນທີ່ການຜະລິດນັບມື້ນັບຂະຫຍາຍຕົວອອກສູ່ວົງກວ້າງ ສິ່ງຜົນຕໍ່ກັບການປົກຫຸ້ມຂອງເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ຫຼຸດລົງ, ສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນປີ 2010 ປ່າໄມ້ທີ່ມີລະດັບຄວາມປົກຫຸ້ມກວມເອົາ 40.3% ຂອງເນື້ອທີ່ທົ່ວປະເທດ (ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້, 2021).

ແຂວງຫົວພັນ ເປັນແຂວງໜຶ່ງ ທີ່ສິ່ງຜົນກະທົບໂດຍກົງຈາກການປ່ຽນແປງການປົກຫຸ້ມ, ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງປ່າໄມ້ ແລະ ການເກັບກາກບອນປ່າໄມ້ ດ້ວຍກິດຈະກຳຂອງມະນຸດ. ໃນທົ່ວແຂວງ ເນື້ອທີ່ປ່າປະສົມພັດໃບແມ່ນໄດ້ຮັບຄວາມກົດດັນຫຼາຍ ແລະ ຊ່ວງເວລາປີ 2000-2015 ແມ່ນມີການສູນເສຍເນື້ອທີ່ປ່າປະສົມພັດໃບ 24,711 ເຮັກຕາ, ສາ ເຫດຍ້ອນເກີດຈາກການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ເລື້ອນລອຍ ພ້ອມທັງກໍ່ໃຫ້ເກີດໄຟໄໝ້ລາມປ່າ ແລະ ການປະໃຫ້ກາຍເປັນປ່າເຫຼົ້າທີ່ບໍ່ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນ. ນອກຈາກການຝື້ນຝຸດຂອງຊະນິດພັນພືດ ແລະ ປ່າໄມ້ປ່ອງແລ້ວ, ປ່າໄມ້ປະເພດອື່ນໆແມ່ນມີເນື້ອທີ່ຫຼຸດລົງ. ການທຳລາຍ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເຊື້ອມໂຊມຢູ່ແຂວງຫົວພັນຍັງສືບຕໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນເລື້ອຍໆ, ເຊິ່ງໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ການສະໜອງການບໍລິ ການໃນດ້ານຊັບພະຍາກອນ

ທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ການຝື້ນຝຸດຂອງຊະນິດພັນພືດເພີ່ມຂຶ້ນໃນຊ່ວງປີ 2000-2010 ແລະ ສືບຕໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນຈົນຮອດປີ 2015, ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ເພີ່ມຂຶ້ນ 9.860 ເຮັກຕາ ໃນຊ່ວງປີ 2000-2015 (ແຂວງຫົວພັນ, 2017 ແຜນດຳເນີນງານຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍຜິດເຮືອນແກ້ວຈາກການທຳລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເຊື້ອມໂຊມ).

ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເຂົ້າໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຂອງແຂວງຫົວພັນ ໃນໄລຍະຜ່ານມາເຫັນວ່າ: ບັນດາຂະແໜງການທີ່ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນໄປຕາມແຜນຍຸດທະສາດຂອງແຕ່ລະຂະແໜງການທີ່ມີລັກສະນະບໍ່ກົມກຽວກັນ ເຊິ່ງມີຜົນສະທ້ອນດ້ານບວກ ແລະ ດ້ານລົບຕໍ່ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ການເປີດກ້ວາງການລົງທຶນໃນຂົງເຂດທີ່ດິນ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນໄດ້ພິຈາລະນາ ຫຼື ສຶກສາຂໍ້ມູນສະພາບພື້ນທີ່ຢ່າງລະອຽດ, ການອະນຸຍາດການລົງທຶນ ຍັງບໍ່ໄປຕາມຂັ້ນຕອນທາງດ້ານວິຊາການ, ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຍັງບໍ່ທັນເຮັດໄດ້ເທົ່າທີ່ຄວນ, ການສຳຫຼວດຈັດສັນ, ການກຳນົດຂອບເຂດ ແລະ ປະເພດການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຍັງບໍ່ທັນສຳເລັດ ເຮັດໃຫ້ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ບໍລິຫານທີ່ດິນຍັງມີລັກສະນະບໍ່ລວມສູນ, ເປັນສາເຫດກໍ່ໃຫ້ເກີດມີຜົນກະທົບຕໍ່ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ (ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, 2021).

ສະພາບບັນຫາການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງປະຊາຊົນພາຍໃນເມືອງຮ່ຽມ ໂດຍສະເພາະບ້ານຫົວຜູ, ບ້ານໂພນສະອາດ ແລະ

ບ້ານນາປວກ ຍັງມີລັກສະນະກະແຈກກະຈາຍ, ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນຍັງທຸກຍາກ, ຫຼັງຈາກບ້ານໄດ້ຮັບການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມປີ 2019 ເປັນຕົ້ນມາ, ກໍ່ຍັງສັງເກດເຫັນວ່າ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ກໍ່ຍັງບໍ່ໄປຕາມແຜນຈັດສັນ, ຍັງມີການຈັບຈ່ອງ, ຍາດແຍ່ງດິນທຳການຜະລິດລະຫວ່າງອົງການຈັດຕັ້ງກັບປະຊາຊົນ, ປະຊາຊົນຊົນກັບປະຊາຊົນດ້ວຍກັນ ແລະ ປະຊາຊົນບາງຄອບຄົວຍັງບຸກລຸກເຂດຫ່ວງຫ້າມເດັດຂາດຂອງອຸ ທິຍານແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ, ນອກຈາກນັ້ນຍັງມີພະນັກງານ, ນັກທຸລະກິດ ແລະ ປະຊາຊົນ ເປັນຜູ້ຊີ້ດິນກະສິກຳເພື່ອບຸກເບີກດິນທຳການຜະລິດ, ຂາຍເອົາກຳໄລເປັນຈຳນວນຫຼາຍ, ຍັງມີການໃຫ້ເຊົ່າທີ່ດິນກະສິກຳຂອງບ້ານ ເພື່ອສ້າງເປັນຝາມລ້ຽງສັດໃຫຍ່ ແລະ ເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນຂະຫຍາຍພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ມາທຳ

ການຜະລິດກະສິກໍາ, ບັນຫາດັ່ງກ່າວໃນໄລຍະຜ່ານມາ ອົງການປົກຄອງບ້ານ, ອົງການປົກຄອງເມືອງ ກໍ່ພະຍາຍາມ ແກ້ໄຂແຕ່ຍັງບໍ່ທັນສໍາເລັດ, ຍ້ອນວິທີການແກ້ໄຂອາດຈະ ຍັງບໍ່ທັນເໝາະສົມເຮັດໃຫ້ມີການໄດ້ປຽບເສຍປຽບ, ຈຶ່ງ ເຮັດໃຫ້ເກີດມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງ (ອົງການອະນຸລັກສັດປ່າປະຈໍາ ລາວ 2021 ບົດລາຍງານ ການປະເມີນ ໄຟຂົ່ມຂູ່ ການສູນ ເສຍສະພາບປ່າໄມ້ຈາກການບຸກເບີກຜື່ນທີ່ ໃນອຸທິຍານ ແຫ່ງຊາດນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ). ດັ່ງນັ້ນ, ໃນການສຶກສາຄັ້ງນີ້ ແມ່ນແນ່ໃສ່ ເພື່ອສຶກສາຫາວິທີການແກ້ໄຂໃນເຊິ່ງວິທະ ສາດ ຈຶ່ງນໍາໄປສູ່ການຄົ້ນຄວ້າການປ່ຽນແປງທີ່ດິນປ່າໄມ້ ໂດຍການນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດກະສິກໍາຂອງປະຊາຊົນ ໃນ 03 ບ້ານ ພາຍໃນເມືອງ ຮຽມ ແຂວງຫົວພັນ.

2. ອຸປະກອນ ແລະ ວິທີການ

2.1 ອຸປະກອນ

1. ເຄື່ອງຈັບຈຸດພິກັດ (GPS)
2. ເຄື່ອງມືລະບຸຕໍາແໜ່ງເທິງພື້ນໂລກ (Global Positioning System: GPS)
3. ໂປຼແກມກ່ຽວກັບການວິເຄາະດ້ານລະບົບພູມມິ ສາດ ໄດ້ແກ່: Arc Map 10.8
4. ໂປຼແກມກ່ຽວກັບການວິເຄາະຂໍ້ມູນທາງດ້ານ ສະຖິຕິ ໄດ້ແກ່: SPSS, Microsoft Excel
5. ແຜນທີ່ການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນມາດຕາສ່ວນ 1:50.000
6. ແຜນທີ່ພາບຖ່າຍທາງດາວທຽມ (LANDSET)
7. ແບບຟອມສໍາພາດອົງການປົກຄອງບ້ານ;

ຄອບຄົວເປົ້າໝາຍ.

2.2 ວິທີການສຶກສາ

ຕາຕະລາງ 1: ການກໍານົດກຸ່ມປະຊາກອນ

ຊື່ບ້ານ	ຈໍານວນຄອບຄົວທັງໝົດ	ຈໍານວນຄອບຄົວຕົວຢ່າງ
ບ້ານຫົວພູ	50	32
ບ້ານໂພນສະອາດ	96	65
ບ້ານນາປວກ	60	40
ລວມ	206	136

2.3 ການເກັບກໍາຂໍ້ມູນ ແລະ ການປະສານງານ

2.3.1 ວິທີການເກັບກໍາຂໍ້ມູນ

- ລົງສໍາຫຼວດເບິ່ງຜື່ນທີ່ປ່າໄມ້ແຕ່ລະປະເພດ, ຜື່ນ ທີ່ດິນກະສິກໍາ ແຕ່ລະເຂດ ໂດຍນໍາໃຊ້ GPS ຈັບຈຸດພິກັດ

2.1 ຂໍ້ມູນມືສອງ

ປະກອບມີແຜນພື້ນທີ່ທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ 5 ປີ ຂອງເມືອງຮຽມ; ບົດລາຍງານຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ເມືອງ; ບົດລາຍງານການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບ ມີສ່ວນຮ່ວມຂັ້ນບ້ານ ທັງ 3 ບ້ານ; ຖານຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຫ້ອງການອຸທິຍານແຫ່ງຊາດນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ; ຂໍ້ມູນແຜນທີ່ ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນປະຈຸບັນ; ຂໍ້ມູນແຜນທີ່ພາບຖ່າຍທາງ ອາກາດຊ່ວງ 5 ປີ; ເອ ກະສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ.

2.2 ຂໍ້ມູນມືໜຶ່ງ

ນໍາໃຊ້ພາບຖ່າຍທາງດາວທຽມ (LANDSET) ມາດຕາສ່ວນ 1: 50.000 ເພື່ອແປພາບຖ່າຍຂອງການ ປ່ຽນແປງຜື່ນທີ່ປ່າໄມ້ຈາກການຜະລິດກະສິກໍາ, ການສໍາ ຫຼວດຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບປ່າໄມ້; ກວດກາສະພາບປ່າມີການ ບຸກລຸກ ຫຼື ບໍ່. ສັງລວມຂໍ້ມູນທີ່ມາຈາກການສໍາຫຼວດຜ່ານ ລະບົບພາບດາວທຽມ Sentinel-2, ດາວທຽມ Planet, ຈໍານວນ 5 ປີ ຊ່ວງເວລາທີ່ຕ່າງກັນ (ປີ 2018 ຫາ ປີ 2022) ໂດຍມີຄວາມລະອຽດຂອງພາບ 10 ຄູນ 10 (Pixel) ມາເຮັດການປະເມີນຫາຜື່ນທີ່ທີ່ມີການປ່ຽນແປງ ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ. ການເກັບກໍາຂໍ້ມູນແມ່ນໃຊ້ 2 ຂັ້ນຕອນ ຄື: (1) ການສິນທະນາໃນແຜນທີ່, ນໍາໃຊ້ທີ່ດິນໃນແຕ່ລະ ຊ່ວງຂໍ້ມູນ 5 ປີ ແລະ ລົງສໍາຫຼວດກໍານົດຈຸດການນໍາໃຊ້ທີ່ ດິນຕ່າງໆເຂົ້າໃນແຜນທີ່ ແລະ ສົມທຽບກັບການແປພາບ ຖ່າຍທາງອາກາດ. (2) ການເກັບກໍາຂໍ້ມູນແບບເປັນກຸ່ມ (PRA) ທັງໝົດນໍາໃຊ້ແບບຟອມສອບຖາມນໍາປະຊາຊົນ ກຸ່ມເປົ້າໝາຍ ແລະ ເກັບກໍາຂໍ້ມູນແບບສໍາຫຼວດແບບໄວ (RRA) ເກັບກໍາກຸ່ມປະຊາກອນຕົວຢ່າງ 136 ຄອບຄົວໃນ 03 ບ້ານ.

ແລ້ວບັນທຶກຂໍ້ມູນ ເພື່ອມາສົມທຽບກັບແຜນທີ່ໃນພາບ ຖ່າຍທາງດາວທຽມ.

- ລົງເກັບກໍາຂໍ້ມູນຢູ່ບ້ານ ໂດຍນໍາແບບສໍາພາດທີ່ ຮ່າງຂັ້ນ ລົງສໍາພາດກັບກຸ່ມຕົວຢ່າງ ອົງການປົກຄອງບ້ານ, ເຖົ້າແກ່ແນວໂຮມ ແລະ ຫົວໜ້າຄອບຄົວ.

○ ຈັດປະຊຸມກຸ່ມສົນທະນາເພື່ອຮັບຟັງຄວາມຄິດເຫັນຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທີ່ເຂົ້າຮ່ວມ ແລ້ວນຳໄປສະຫຼຸບແນວທາງການແກ້ໄຂບັນຫາການນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳ ແລະ ການບຸກລຸກທີ່ດິນປ່າໄມ້.

2.3.2 ວິທີການປະສານງານ

ເຮັດໜັງສືສະເໜີຫາພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຂັ້ນເມືອງ ເພື່ອແຈ້ງການລົງມາເກັບກຳຂໍ້ມູນເຂົ້າໃນການສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາໃນຄັ້ງນີ້ ແລະ ເພື່ອຂໍຄວາມຮ່ວມມືໃນການສະໜອງຂໍ້ມູນ ພ້ອມທັງເຂົ້າຮ່ວມໃນການລະດົມແນວຄວາມຄິດໃນການແກ້ໄຂບັນຫາ.

2.3.4 ການວິເຄາະຂໍ້ມູນ

ກ. ການວິເຄາະປ່ຽນແປງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເປັນການວິເຄາະທາງດ້ານປະລິມານ ໂດຍກຳນົດຕົວປ່ຽນຄື: ຖ້າມີຄ່ານ້ອຍກວ່າ 0 ເນື້ອທີ່ມີການປ່ຽນແປງໃນທາງຫຼຸດລົງ, ຖ້າມີຄ່າເທົ່າກັບ 0 ເນື້ອທີ່ດິນບໍ່ມີການປ່ຽນແປງ, ຖ້າມີຄ່າໃຫຍ່ກວ່າ 0 ເນື້ອທີ່ດິນມີການປ່ຽນແປງໃນທາງທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ. ການຄິດໄລ່ໄດ້ຈາກສູດ ລຸ່ມນີ້:

$$\sum \text{each LUT change} = 0$$

$$\text{LUT change} = \text{LUT 2018} - \text{LUT 2022}$$

LUT change ການປ່ຽນແປງປະເພດການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ

LUT change 2018 ການປ່ຽນແປງປະເພດການນຳໃຊ້ທີ່ດິນປີ 2018

LUT change 2022 ການປ່ຽນແປງປະເພດການນຳໃຊ້ທີ່ດິນປີ 2022

ຂ. ການວິເຄາະຂໍ້ມູນເພື່ອມາອະທິບາຍຜົນການສຶກສາຈາກການສຳພາດ ນຳຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ໄປວິເຄາະທາງສະຖິຕິໄດ້ແກ່: ສະຖິຕິຜັນລະນາ ເພື່ອອະທິບາຍຂໍ້ມູນລັກສະນະສ່ວນບຸກຄົນ, ປັດໃຈທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ທຳການວິເຄາະໂດຍໃຊ້ຄ່າຄວາມຖີ່ (Frequency); ຄ່າສ່ວນຮ້ອຍ (Percentage), ຄ່າສະເລ່ຍ (Mean) ແລະ ຄ່າບົດເບື້ອນມາດຕະຖານ (Standard Deviation).

ຄ. ການທົດສອບສົມມຸດຕິຖານເພື່ອຫາຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງຕົວປ່ຽນອິດສະລະ ແລະ ຕົວປ່ຽນຕາມໂດຍໃຊ້ຄ່າສະຖິຕິການວິເຄາະການຖືດຖອຍພະຫຸຄຸນ (Multiple Regression Analysis) ແບບເລືອກເຂົ້າ (Enter Multiple Regression Analysis).

ງ. ສັງລວມຂໍ້ມູນຈາກເອກະສານ ລວມທັງຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຈາກການສຳພາດຈາກປະຊາຊົນ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ ນຳປະເດັນທີ່ໄດ້ຈາກການສຶກສາທີ່ມີຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ ແລະ ການສົນທະນາກຸ່ມ ເພື່ອມາຫາ

ແນວທາງໃນການແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງປະຊາຊົນ.

3. ຜົນໄດ້ຮັບ

3.1 ສະພາບການປ່ຽນແປງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງແຕ່ລະບ້ານ

ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ບ້ານຫົວພູເຫັນວ່າ: ທີ່ດິນປ່າໄມ້ໃນປີ 2022 ທຽບໃສ່ 2018 ໄດ້ມີການປ່ຽນແປງຫຼຸດລົງ 113,318 ເຮັກຕາ, ເທົ່າກັບ 2.44% ແລະ ດິນກະສິກຳເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງ 113.64 ເຮັກຕາ, ເທົ່າກັບ 2.45%, ດິນວັດທະນາທຳຫຼຸດລົງ 0.32 ເຮັກຕາ, ເທົ່າກັບ 0.01%, ສ່ວນດິນປະເພດອື່ນໆແມ່ນເທົ່າເດີມ. ບ້ານໂພນສະອາດໃນປີ 2022 ທຽບໃສ່ 2018 ມີການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 145.03 ເຮັກຕາ, ເທົ່າກັບ 1.30% ແລະ ດິນກະສິກຳມີການປ່ຽນແປງຫຼຸດລົງ 145.03 ເຮັກຕາ, ເທົ່າກັບ 1.30%. ບ້ານນາປວກໃນປີ 2022 ທຽບໃສ່ 2018 ມີການປ່ຽນແປງຫຼຸດລົງ 805.89 ເຮັກຕາ, ເທົ່າກັບ 10.09% ແລະ ດິນກະສິກຳເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງ 805.89 ເຮັກຕາ, ເທົ່າກັບ 10.09% ເຊັ່ນກັນ, ຍັງມີດິນຄົມມະນາຄົມຫຼຸດລົງ 0.04 ເຮັກຕາ, ສ່ວນດິນປະເພດອື່ນບໍ່ມີການປ່ຽນແປງ.

3.2 ປັດໃຈທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມທີ່ມີຜົນຕໍ່ການປ່ຽນແປງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳ

ຜົນການສຶກສາພົບວ່າຜູ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນສ່ວນໃຫຍ່ເປັນເພດຊາຍ 75.2%, ມີອາຍຸຢູ່ລະຫວ່າງ 31-40 ປີ ຈົບການສຶກສາໃນລະດັບປະຖົມ ແລະ ຢູ່ໃນສະຖານະພາບແຕ່ງງານ 98.5%. ສະມາຊິກໃນຄອບຄົວສ່ວນຫຼາຍມີສະມາຊິກ 5 ຄົນ, ກວມ 54.7%; ອາຊີບຊາວກະສິກອນ 134 ຄົນ, ກວມ 97.8%; ຜູ້ມີລາຍຮັບປະຈຳໃນຄອບຄົວໜຶ່ງບໍ່ເກີນ 2 ຄົນທີ່ໃຫ້ສຳພາດ 65 ຄົນ, ກວມ 47.4%; ລາຍຮັບ 10,000,000 ຫາ 30,000,000 ກີບ, ມີ 123 ຄົນ, ກວມ 89.8%; ລາຍຈ່າຍ 10,000,000- 30,000,000 ກີບ, ມີ 127ຄົນ, ກວມ 92.7%.

ສະຖານະພາບຂອງຜູ້ຕອບແບບສອບຖາມສ່ວນຫຼາຍແຕ່ງງານແລ້ວມີ 135 ຄົນ, ກວມ 98.5%; ຖິ່ນກຳເກີດຂອງເຂົາເຈົ້າແມ່ນຕັ້ງຖິ່ນຖານເດີມມາກ່ອນແລ້ວມີ 123 ຄົນ, ກວມ 89.8% ແລະ ເຂົາເຈົ້າເຫຼົ່ານັ້ນຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມດ້ານທຶນຮອນເຂົ້າໃນການຜະລິດ 66 ຄົນ, ກວມ 48.2%; ຈຳນວນໜຶ່ງໄດ້ຮັບທຶນສົ່ງ ເສີມຈາກກອງທຶນຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ທະນາຄານນະໂຍບາຍ ແລະ ອຸທິຍານແຫ່ງຊາດນ້ຳແອດ-ພູເລີຍ.

ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນໄຮ່ພົບວ່າ: ປີ 2018 ຄອບຄົວທີ່ບໍ່ມີທີ່ດິນມີ 8 ຄອບຄົວ, ເທົ່າກັບ 5.80%, ມາຮອດປີ 2022 ຄອບຄົວທີ່ບໍ່ມີຕອນດິນໄດ້ຍັງເຫຼືອ 6 ຄອບຄົວ, ເທົ່າກັບ 4.40%; ປີ 2018 ຈໍານວນຄອບຄົວມີຕອນດິນ 1 ຕອນ ມີ 30 ຄອບຄົວ, ເທົ່າກັບ 21.90%, ປີ 2022 ຈໍານວນຄອບຄົວມີຕອນດິນ 1 ຕອນໄດ້ເພີ່ມ 44 ຄອບຄົວ, ເທົ່າກັບ 32.10% ແລະ ປີ 2018 ຄອບຄົວທີ່ມີຕອນດິນຫຼາຍກວ່າ 2 ຕອນ ມີ 47 ຄອບຄົວ, ເທົ່າກັບ 34.30%; ປີ 2022 ຄອບຄົວທີ່ມີຕອນດິນຫຼາຍກວ່າ 2 ຕອນ ມີ 50 ຄອບຄົວ, ເທົ່າກັບ 36.49%; ຂໍ້ມູນໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າການຖືຄອງຕອນດິນຂອງຄອບຄົວປີ 2018 ມີໜ້ອຍກວ່າປີ 2022, ເນື່ອງຈາກເຂົາເຈົ້າໄດ້ຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ດິນກະສິກໍາເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຂະໜາດຂອງການຖືກຄອງທີ່ດິນ ປີ 2018 ແລະ ປີ 2022 ສ່ວນໃຫຍ່ເຫັນວ່າ ຢູ່ລະຫວ່າງ 3-5 ເຮັກຕາ.

ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນນາພົບວ່າ: ປີ 2018 ຄອບຄົວບໍ່ມີດິນນາມີ 72 ຄອບຄົວ, ເທົ່າກັບ 52.60%; ປີ 2022 ມີ 61 ຄອບຄົວ, ເທົ່າກັບ 44.50%; ຄອບຄົວສ່ວນຫຼາຍມີດິນນາ 1 ຕອນ ປີ 2018 ມີ 61 ຄອບຄົວ, ເທົ່າກັບ 44.50%; ປີ 2022 ມີ 69 ຄອບຄົວ, ເທົ່າກັບ 50.40%; ເຫັນວ່າ: ຄອບຄົວບໍ່ມີດິນນາກົງກັນຂ້າມຄອບຄົວທີ່ມີດິນນາສ່ວນໃຫຍ່ມີ 1 ຕອນ ແລະ ຂະໜາດການຖືຄອງທີ່ດິນນາບໍ່ເກີນຄອບຄົວລະ 1 ເຮັກຕາຄື: ປີ 2018 ມີ 58 ຄອບຄົວ, ເທົ່າກັບ 42.33%; ປີ 2022 ມີ 65 ຄອບຄົວ, ເທົ່າກັບ 47.44%, ເນື່ອງຈາກວ່າອົງໃສ່ສະພາບພູມສັນຖານເປັນເຂດພູດ້ອຍບໍ່ມີພື້ນທີ່ຊັບຊ້ອນນາ ແລະ ມີບາງຄອບຄົວເຄີຍມີດິນນາຜ່ານມາກໍ່ໄດ້ຂາຍດິນນາໃຫ້ຄົນບ້ານອື່ນແລ້ວໄປເຮັດໄຮ່.

ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນສວນພົບວ່າ ຄອບຄົວບໍ່ມີດິນສວນ ປີ 2018 ມີ 77 ຄອບຄົວ, ເທົ່າກັບ 43%; ຄອບຄົວມີດິນ 1 ຕອນ ມີ 50 ຄອບຄົວ, ເທົ່າກັບ 36.50%; ປີ 2022 ມີ 43 ຄອບຄົວ, ເທົ່າກັບ 31.40 ຄອບຄົວ, ຄອບຄົວມີດິນ 1 ຕອນມີ 68 ຄອບຄົວ, ເທົ່າກັບ 49.60%; ໃນຂະນະທີ່ຂະໜາດການຖືຄອງທີ່ດິນສ່ວນໃຫຍ່ຢູ່ທີ່ 1-2 ເຮັກຕາ, ປີ 2018 ມີ 39 ຄອບຄົວ, ເທົ່າກັບ 28.46%; ປີ 2022 ມີ 45 ຄອບຄົວ, ເທົ່າກັບ 32.84%; ສະຫຼຸບໄດ້ວ່າຄອບຄົວບໍ່ມີດິນສວນ, ຄອບຄົວທີ່ມີດິນສວນ ສ່ວນຫຼາຍມີພຽງ 1 ຕອນ, ເນື້ອທີ່ສ່ວນຫຼາຍມີພຽງ 1 ເຖິງ 2 ເຮັກຕາ ແລະ ເຫັນວ່າດິນສວນໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນໃນປີ 2022; ເນື່ອງຈາກວ່າປະຊາຊົນສ່ວນຫຼາຍບໍ່ມີສວນ ເຂົາເຈົ້າອາໄສດິນໄຮ່ເຮັດ

ສວນປູກພືດຜັກແຕ່ວ່າພາກລັດມີການຊຸກຍູ້ໃຫ້ປະຊາຊົນມີສວນປູກພືດ ເພື່ອບໍລິໂພກພາຍໃນຄອບຄົວຕາມຕົວເລກເພີ່ມຂຶ້ນປີ 2022. ຜົນການສຶກສາພົບວ່າ ຜູ້ໃຫ້ສໍາພາດສ່ວນໃຫຍ່ມີບັນຫາດ້ານການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແມ່ນດ້ານທີ່ດິນບໍ່ພຽງພໍນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດ ດິນໄຮ່ບໍ່ພຽງພໍມີ 114 ຄົນ, ກວມ 83.2%; ດິນນາບໍ່ພຽງພໍມີ 123 ຄົນ, ກວມ 89.8%; ດິນສວນບໍ່ພຽງພໍມີ 122 ຄົນ, ກວມ 89.1%; ຮອງລົງມາແມ່ນບັນຫາທີ່ດິນບໍ່ທັນເປັນກໍາມະສິດ, ຕໍ່ມາແມ່ນທີ່ດິນຂາດຄວາມອຸດົມສົມບູນ ແລະ ທີ່ດິນຢູ່ຫ່າງໄກຈາກທີ່ຢູ່ອາໄສ.

3.3 ປັດໃຈທາງດ້ານສ່ວນບຸກຄົນ, ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມທີ່ມີຜົນຕໍ່ການປ່ຽນແປງການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກໍາ

ຈາກຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ 1 ຕົວທີ່ມີຜົນຕໍ່ຕົວປ່ຽນຕາມສົມຜົນສາມາດອະທິບາຍໄດ້ວ່າ: ຖິ່ນກໍາເນີດຂອງຄອບຄົວ ເມື່ອທຸກຄ່າຄົງທີ່ຕົວປ່ຽນດ້ານຖິ່ນກໍາເນີດຂອງຄອບຄົວປ່ຽນແປງໄປ 1 ຄະແນນ ເຮັດໃຫ້ການປ່ຽນແປງການໃຊ້ທີ່ດິນໄຮ່ຂອງປະຊາຊົນປ່ຽນແປງ -2.543 ຄະແນນ ໂດຍປ່ຽນແປງໄປໃນທິດທາງທີ່ກົງກັນຂ້າມກັນຄື: ເມື່ອຖິ່ນກໍາເນີດຂອງປະຊາຊົນພາຍໃນບ້ານປ່ຽນແປງສິ່ງຜົນຕໍ່ການນໍາໃຊ້ພື້ນທີ່ໄຮ່ຂອງປະຊາຊົນປ່ຽນແປງໃນທິດທາງກົງກັນຂ້າມກັນ. ເນື່ອງຈາກປະຊາຊົນສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຕັ້ງຖິ່ນຖານມາດິນນານ, ເຮັດໃຫ້ມີໂອກາດໃນການຈັບຈ່ອງດິນເພື່ອຂະຫຍາຍພື້ນທີ່ໄຮ່ຫຼາຍກວ່າຄອບຄົວທີ່ຍົກຍ້າຍມາຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່.

ຈາກຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ 3 ຕົວທີ່ມີຜົນຕໍ່ຕົວປ່ຽນຕາມສົມຜົນ ສາມາດອະທິບາຍໄດ້ ດັ່ງນີ້:

1. ອາຍຸ: ສາມາດອະທິບາຍໄດ້ວ່າ: ເມື່ອທຸກຄ່າຄົງທີ່ຕົວປ່ຽນດ້ານອາຍຸຂອງຫົວໜ້າຄອບຄົວປ່ຽນ ແປງໄປ 1 ຄະແນນ ເຮັດໃຫ້ການປ່ຽນແປງການໃຊ້ທີ່ດິນນາຂອງປະຊາຊົນປ່ຽນແປງໄປ -0.008 ຄະແນນ ໂດຍປ່ຽນແປງໄປໃນທິດທາງທີ່ກົງກັນຂ້າມກັນຄື: ເມື່ອອາຍຸຂອງຊາວກະສິກອນເພີ່ມຂຶ້ນສິ່ງຜົນຕໍ່ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນນາຫຼຸດລົງ. ເນື່ອງຈາກບໍ່ມີກໍາລັງແຮງງານຈະໄປທໍາການຜະລິດ ແລະ ບໍ່ມີແຮງງານຈະໄປປູກເບີກນາໃໝ່.
2. ການໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ: ສາມາດອະທິບາຍໄດ້ວ່າ ເມື່ອທຸກຄ່າຄົງທີ່ຕົວປ່ຽນດ້ານການໄດ້ຮັບທຶນສົ່ງເສີມປ່ຽນແປງໄປ 1 ຄະແນນ ເຮັດໃຫ້ການປ່ຽນແປງການໃຊ້ທີ່ດິນນາຂອງປະຊາຊົນປ່ຽນແປງ 1.399 ຄະແນນ ໂດຍປ່ຽນແປງໄປໃນທິດທາງທີ່ກົງກັນຂ້າມກັນຄື: ເມື່ອຄອບຄົວຊາວກະສິກອນໄດ້ຮັບທຶນສົ່ງເສີມຫຼາຍຂຶ້ນສິ່ງ

ຜົນຕໍ່ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນນາຫຼຸດລົງ. ເນື່ອງຈາກການສົ່ງເສີມປະກອບມີຫຼາຍກິດຈະກຳເຊັ່ນ: ການບໍລິການ, ການສ້ອມແປງ, ກໍ່ສ້າງ, ຕັດຍົບ ແລະ ລ້ຽງສັດນ້ອຍຈະບໍ່ແມ່ນຊັບຊ້າວນາຢ່າງດຽວ.

3. ອາຊີບສາມາດອະທິບາຍໄດ້ວ່າ ເມື່ອທຸກຄຳຄົງທີ່ຕົວປ່ຽນດ້ານອາຊີບ ປ່ຽນແປງໄປ 1 ຄະແນນເຮັດໃຫ້ການປ່ຽນແປງການໃຊ້ທີ່ດິນນາຂອງປະຊາຊົນປ່ຽນແປງໄປ - 1.047 ຄະແນນ ໂດຍປ່ຽນແປງໄປໃນທິດທາງທີ່ກົງກັນຂ້າມກັນຄື: ເມື່ອຊາວກະສິກອນມີຫຼາກຫຼາຍອາຊີບຈະສົ່ງຜົນຕໍ່ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນນາຫຼຸດລົງ; ເນື່ອງຈາກເຂົ້າເຈົ້າໄປເຮັດອາຊີບທີ່ຫຼາກຫຼາຍນອກຈາກການເຮັດນາຢ່າງດຽວ.

ຈາກຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ 1 ຕົວທີ່ມີຜົນຕໍ່ຕົວປ່ຽນຕາມສົມຜົນສາມາດອະທິບາຍໄດ້ຄື: ອາຊີບສາມາດອະທິບາຍໄດ້ວ່າ ເມື່ອທຸກຄຳຄົງທີ່ຕົວປ່ຽນດ້ານອາຊີບ ປ່ຽນແປງໄປ 1 ຄະແນນ ເຮັດໃຫ້ການປ່ຽນແປງການໃຊ້ທີ່ດິນນາຂອງປະຊາຊົນປ່ຽນແປງໄປ -19.669 ຄະແນນ ໂດຍປ່ຽນແປງໄປໃນທິດທາງທີ່ກົງກັນຂ້າມກັນຄື: ເມື່ອຊາວກະສິກອນມີຫຼາກຫຼາຍອາຊີບສົ່ງຜົນຕໍ່ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນສວນຫຼຸດລົງ. ເນື່ອງຈາກເຂົ້າເຈົ້າໄປເຮັດອາຊີບທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ນອກຈາກການເຮັດສວນເພື່ອປູກຫຍ້າລ້ຽງສັດເປັນຈໍານວນຫຼາຍ.

3.4 ສະພາບບັນຫາ ແລະ ແນວທາງການແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ

ກ. ສະພາບບັນຫາ

ຈາກການສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາ ບັນຫາການບຸກລຸກປ່ຽນແປງການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ເກີດຈາກທາງໜ່ວຍງານພາກລັດ ຫຼື ໂຄງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ພົບວ່າ 1) ດ້ານນະໂຍບາຍ: ການວາງນະໂຍບາຍຂອງແຂວງ ຂອງເມືອງບໍ່ທັນລະອຽດຈະແຈ້ງ ໂດຍສະເພາະແຜນການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້, ການຈັດສັນອາຊີບຄົງທີ່ໃຫ້ປະຊາຊົນຕາມເງື່ອນໄຂທ່າແຮງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ແຜນຈຸດສຸມການຜະລິດກະສິກໍາຕາມທ່າແຮງຂອງເມືອງບໍ່ລະອຽດ; 2) ດ້ານການສະໜັບສະໜູນງົບປະມານ: ງົບປະມານທີ່ໃຊ້ໃນການດໍາເນີນງານໃນທ້ອງຖິ່ນບໍ່ພຽງພໍ ແລະ ຕໍ່ເນື່ອງ, ການດຶງດູດທຶນຈາກໂຄງການພາກເອກະຊົນ, ບັນດາບໍລິສັດສົ່ງເສີມຕໍ່ວຽກງານກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ຍັງມີໜ້ອຍ; 3) ການເຜີຍແຜ່ບັນດາກິດໝາຍ ແລະ ບັນດານິຕິກຳລຸ່ມກິດໝາຍບໍ່ທັນເຮັດໄດ້ເປັນປົກກະຕິ ແລະ ເລິກເຊິງເຖິງຖ່ອງ, ແຜນເຄື່ອນໄຫວວຽກບໍ່ທັນລະອຽດ; 4) ຄວາມເຂັ້ມງວດໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດລະບຽບໃນການຄຸ້ມຄອງ; 5) ການປະຕິບັດໜ້າທີ່ຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ປ່າໄມ້ເມືອງ: ການຕິດຕາມ, ກວດກາບໍ່ເປັນປົກກະຕິ ແລະ ທົ່ວເຖິງພື້ນທີ່; 6) ຄວາມຮູ້, ຄວາມສາມາດໃນການນໍາໃຊ້ເຄື່ອງມືທັນສະ

ໄໝເຂົ້າໃນການກວດກາຕິດຕາມຍັງຈຳກັດ, ເຕັກນິກວິທີການສືບສວນສອບສວນຫາຜູ້ກະທໍາຜິດຍັງບໍ່ທັນມີ; 7) ດ້ານຄວາມສາມາດຂອງວິຊາການໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການວາງແຜນຈັດສັນທີ່ດິນຍັງຈຳກັດ ແລະ 8) ດ້ານການເກັບຮັກສາຂໍ້ມູນຍັງບໍ່ທັນເປັນລະບົບຄົບຊຸດ.

ສໍາລັບບັນຫາການບຸກລຸກການປ່ຽນແປງການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນຂອງປະຊາຊົນຈາກການຄົ້ນຄວ້າ ພົບວ່າ ພົບວ່າ 1) ອົງການຈັດຕັ້ງບ້ານຍັງບໍ່ທັນມີແບບແຜນວິທີເຮັດວຽກ; ບາງທ່ານຍັງຂາດຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ໜ້າທີ່ວຽກງານ; 2) ຄະນະຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ບ້ານບໍ່ປະຕິບັດຕາມພາລະບົດບາດ, ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງຕົນເອງ, ຍັງຂາດແຜນການດໍາເນີນງານປະຈຳປີ, ປະຈຳເດືອນ, ການດໍາເນີນວຽກງານບໍ່ທັນລະອຽດຮອບຄອບ, ການກວດກາຕິດຕາມບັນຫາການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນບໍ່ເປັນປົກກະຕິ ແລະ ບໍ່ມີອຸປະກອນ, ເຄື່ອງມື ແລະ ງົບປະມານໃນການກວດກາຕິດຕາມ; 3) ການແກ້ໄຂບັນຫາບໍ່ທັນເດັດຂາດ ແລະ ເຂັ້ມງວດ; 4) ຂາດງົບປະມານບໍລິຫານເຄື່ອນໄຫວວຽກງານຢູ່ພາຍໃນບ້ານ; 5) ການນໍາພາປະຊາຊົນຜະລິດກະສິກໍາໃຫ້ເປັນສິ້ນຄ້າຍັງມີໜ້ອຍ, ການປູກຝັງ, ລ້ຽງສັດບໍ່ທັນເປັນຈຸດສຸມ.

ຜົນການຄົ້ນຄວ້າພົບວ່າ ບັນຫາທີ່ເກີດຈາກປະຊາຊົນພາຍໃນບ້ານ ແມ່ນ 1) ປະຊາຊົນບາງຄອບຄົວບໍ່ຕິບັດລະບຽບການຂອງບ້ານວາງອອກ, ຍັງມີແນວຄິດເອື້ອອົງໃສແຕ່ພາກລັດ, ບໍ່ເຄົາລົບນັບຖືອົງການປົກຄອງບ້ານ, 2) ຄວາມຮູ້ຕໍ່າ, ຈິດສໍານຶກໃນວຽກງານການອະນຸລັກຍັງມີໜ້ອຍ, 3) ການຜະລິດບໍ່ທັນມີຈຸດສຸມ ແລະ ການຜະ ລິດເປັນສິນຄ້າຍັງມີໜ້ອຍ, 4) ອັດຕາຄົວເຮືອນທຸກຍາກກວມເອົາຫຼາຍສ່ວນຮ້ອຍຂອງຄົວເຮືອນພາຍໃນບ້ານ ແລະ 5) ທີ່ດິນກະສິກໍາບາງຄອບຄົວມີໜ້ອຍບໍ່ພຽງພໍກັບການຜະລິດ, ທີ່ດິນຍັງບໍ່ມີເອກະສານທາງການ, ບໍ່ທັນເປັນກໍາມະສິດຕົນເອງ.

ຜົນການຄົ້ນຄວ້າດ້ານລະບຽບການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ພົບວ່າ: ບັນຫາທີ່ເກີດຈາກລະບຽບໃນການຄຸ້ມຄອງໄດ້ແກ່: 1) ລະບຽບທີ່ໃຊ້ໃນປະຈຸບັນພາຍໃນບ້ານຍັງບໍ່ທັນສອດຄ່ອງກັບທ້ອງຖິ່ນ, ບໍ່ທັນຫັດກຸມ, 2) ນິຕິກຳລຸ່ມກິດໝາຍຂຶ້ນແຂວງ, ຂຶ້ນເມືອງຕໍ່ກັບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ພັດທະນາທີ່ດິນກະສິກໍາຍັງທັນເຫັນອອກມາ, 3) ການເຜີຍແຜ່ເຊື່ອມຊຶມບັນດາລະບຽບການຍັງບໍ່ທັນເຮັດໄດ້ເປັນປົກກະຕິ ແລະ ທົ່ວເຖິງ, 4) ການປະຕິບັດລະບຽບບໍ່ທັນເຂັ້ມງວດ.

ຂ. ແນວທາງແກ້ໄຂບັນຫາ

ຜົນການຄົ້ນຄວ້າຈາກການສືບທະນາກຸ່ມພົບວ່າ

ແນວທາງການແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ໂດຍໜ່ວຍງານລັດຕ້ອງປະຕິບັດໄດ້ແກ່: 1) ດ້ານນະໂຍບາຍ ພາກລັດຕ້ອງສ້າງນິຕິກຳທີ່ບໍ່ທັນມີອອກມາເປັນອັນສະເພາະໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບເງື່ອນໄຂ, ທ່າແຮງຂອງທ້ອງຖິ່ນ ຕົນ, ບັບປຸງບັນດານິຕິກຳທີ່ມີແລ້ວໃຫ້ລະອຽດຈະແຈ້ງສາມາດປະຕິບັດໃນທ້ອງຖິ່ນໄດ້, 2) ຄວນມີແຜນງານ/ໂຄງການເພື່ອເຂົ້າໄປດຳເນີນວຽກງານໃນທ້ອງຖິ່ນຢ່າງເປັນປົກກະຕິ ແລະ ໄປໃນທິດທາງດຽວກັນ, 3) ພະນັກງານຂັ້ນເມືອງຄວນຈະເຂົ້າໄປກວດກາຕິດຕາມຊື້ນໍາ ແລະ ເປັນທີ່ປຶກສາໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດລະບຽບທີ່ສ້າງຂຶ້ນ, 4) ພະນັກງານຄວນສຶກສາບັນດາກົດໝາຍ, ລະບຽບການ, ຂັ້ນຕອນດຳເນີນການແກ້ໄຂ ໃຫ້ມີຄວາມຮູ້ດີຂຶ້ນ, 5) ຕ້ອງວາງແຜນ, ແບ່ງຄວາມຮັບຜິດຊອບໃຫ້ຂະແໜງການ ແລະ ຕອບສະໜອງງົບປະມານໃນການລົງເຜີຍແຜ່, 6) ຝຶກອົບຮົມເພື່ອສ້າງຄວາມຮູ້, ຄວາມສາມາດໃຫ້ແກ່ພະນັກງານວິຊາການສາມາດນໍາໃຊ້ອຸປະກອນທີ່ທັນສະໄໝເຂົ້າໃນການຕິດຕາມກວດກາການບຸກລຸກຜື້ນທີ່ປ່າໄມ້ໃຫ້ທັນຕໍ່ເຫດການ, 7) ຄວນມີການຝຶກອົບຮົມໃຫ້ວິຊາການໃນການຈັດສັນທີ່ດິນ, ສະໜອງເຄື່ອງມື, ງົບປະມານໃຫ້ພຽງພໍ ແລະ 8) ຄວນມີການສ້າງຖານຂໍ້ມູນລະອຽດໃນການເກັບຮັກສາຂໍ້ມູນໃຫ້ປອດໄພຢູ່ຂັ້ນບ້ານ, ກຸ່ມບ້ານ, ຂັ້ນເມືອງຂັ້ນແຂວງ ແຕ່ຕັ້ງຜູ້ຮັບຜິດຊອບຢູ່ແຕ່ລະຂັ້ນ ພ້ອມທັງມີການຈັດຝຶກອົບຮົມວິທີການເກັບຮັກສາຂໍ້ມູນ ແລະ ອື່ນໆ.

ຈາກການສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາ ເພື່ອເປັນແນວທາງໃນການແກ້ໄຂບັນຫາທາງອຳນາດການປົກຄອງບ້ານພົບວ່າ 1) ບ້ານຕ້ອງໄດ້ສ້າງພະນັກງານສືບຖອດ, ປ່ຽນແທນຂັ້ນບ້ານເປັນໄລຍະຮັບປະກັນໃຫ້ມີພະນັກງານສືບຖອດ, ຝຶກອົບຮົມບໍລິຫານຂັ້ນບ້ານ ແລະ ອື່ນໆ, 2) ອົງການປົກຄອງບ້ານຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ຄົ້ນຄ້ວາ, ເຊື່ອມຊຶມ, ກຳແໜ້ນບັນດານິຕິກຳຕ່າງໆຂອງຂັ້ນເທິງສົ່ງໃຫ້; ການແກ້ໄຂຕ້ອງໄປຕາມລະບຽບກົດ ໂດຍບໍ່ໃຫ້ມີກຸ່ມມີກ້ອນສິ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ການແກ້ໄຂ, 3) ຄວນສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ບ້ານໃນການເກັບລາຍຮັບຕາມຫົວໜ່ວຍງົບປະມານຂອງລັດ ແລະ ການແບ່ງ ປັນລະຫວ່າງລັດ ແລະ ອົງການປົກຄອງບ້ານ, 4) ບ້ານຄວນມີແຜນຈຸດສຸມການຜະລິດ ໂດຍອີງຕາມເງື່ອນໄຂ, ທ່າແຮງຂອງບ້ານ ໂດຍສະເພາະດ້ານເນື້ອທີ່ດິນກະສິກຳຂອງບ້ານທີ່ມີ, ກວດກາຕິດຕາມການນໍາໃຊ້ທຶນສິ່ງເສີມຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ຖືກຖືກຕ້ອງຕາມເປົ້າໝາຍ ແລະ 5) ຄວນມີການຝຶກອົບຮົມໃຫ້ຄະນະຮັບຜິດຊອບຄຸ້ມຄອງ

ປ່າໄມ້ບ້ານ, ພາກລັດຕ້ອງປະກອບເຄື່ອງມື, ພາຫະນະ, ອຸປະກອນ ແລະ ງົບປະມານໃຫ້ ເຄື່ອນໄຫວວຽກງານ

ສໍາລັບແນວທາງແກ້ໄຂບັນຫາຂອງປະຊາຊົນພົບວ່າ

1) ພາກລັດ ແລະ ອົງການປົກຄອງບ້ານ ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ດ້ານການສຶກສາອົບຮົມເມືອງແນວຄິດແກ່ປະຊາຊົນ, ນໍາເອົາແນວທາງນະໂຍບາຍລະບຽບກົດໝາຍນໍາໄປເຜີຍແຜ່ເຊື່ອມຊຶມໃຫ້ປະຊາຊົນເຂົ້າໃຈໃຫ້ທົ່ວເຖິງ, 2) ຊຸກຍູ້ໃຫ້ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງພາກລັດ, ໂຄງການຊ່ວຍເຫຼືອເອົາໃຈໃສ່ໃນການໂຄສະນາປຸກຈິດສໍານຶກໃຫ້ນັກຮຽນ, ປະຊາຊົນພາຍໃນບ້ານ, 3) ເລັ່ງໃຫ້ມີມີການບັບປຸງແຜນຈຸດສຸມຂອງບ້ານ, ເຜີຍແຜ່ແຜນຈຸດສຸມໃຫ້ປະຊາຊົນຮັບຮູ້, ຊອກນັກທຸລະກິດມາຊ່ວຍສົ່ງເສີມການລົງທຶນ, 4) ຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມພາກລັດ, ພາກເອກະຊົນ, ໂຄງການຊ່ວຍເຫຼືອ ຊ່ວຍແກ້ໄຂດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ປັດໃຈນໍາເຂົ້າຕ່າງໆ ແລະ 5) ເກັບກຳຂໍ້ມູນຄົນຄອບຄົວທຸກຍາກບໍ່ມີດິນທຳການຜະລິດຫຼື ດິນທຳການຜະລິດບໍ່ພຽງພໍ ແລ້ວປຶກສາຫາລືກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຂັ້ນເມືອງ, ອົງການປົກຄອງບ້ານຈັດສັນທີ່ດິນຄືນໃໝ່.; ອອກເອກະສານທີ່ດິນກະສິກຳໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນຕາມລະບຽບການກຳນົດ.

ແນວທາງແກ້ໄຂບັນຫາດ້ານລະບຽບການພົບວ່າ 1) ຄວນມີການບັບປຸງໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບທ້ອງຖິ່ນ, ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ້ອງມີສ່ວນຮ່ວມໃນການສ້າງລະບຽບ, 2) ຄວນຜັນຂະຫຍາຍນິຕິກຳຂອງສູນກາງອອກມາເປັນຂອງທ້ອງຖິ່ນໃຫ້ມີຄວາມເໝາະສົມ, ສາມາດນໍາໃຊ້ໄດ້ຕາມເງື່ອນໄຂ, ທ່າແຮງຂອງທ້ອງຖິ່ນ, 3) ເພີ່ມຄວາມຮັບຜິດຊອບໃຫ້ພາກສ່ວນຮັບຜິດຊອບໃນການເຜີຍແຜ່ ນໍາເອົາເອກະສານ, ລະບຽບການລົງເຜີຍແຜ່, ເຊື່ອມຊຶມໃຫ້ປະຊາຊົນເຂົ້າໃຈຢ່າງທົ່ວເຖິງ, 4) ຄວນກວດກາກັນຄືນພາກສ່ວນຮັບຜິດຊອບສ້າງ ແລະ ພາກສ່ວນປະຕິບັດລະບຽບກົດໝາຍ; ຄ້າງຄ່າຈຸດໃດຕ້ອງໄດ້ປຶກສາຫາລື ແລະ ແກ້ໄຂ ແນ່ໃສ່ເຮັດໃຫ້ໄປຕາມຂັ້ນຕອນ.

4. ວິພາກຜົນ

ການປ່ຽນແປງທີ່ດິນປ່າໄມ້ໃນຊ່ວງ 5 ປີ (2018-2022) ພົບວ່າ: ບ້ານນາປວກ ແລະ ບ້ານຫົວພູ ມີເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ປ່ຽນແປງຫຼຸດລົງ 10.09% ແລະ 2.44% ຕາມລຳດັບ. ການປ່ຽນແປງດັ່ງກ່າວເນື່ອງມາຈາກປະຊາຊົນຍັງມີການບຸກລຸກຜື້ນທີ່ປ່າໄມ້ຂອງບ້ານ ແລະ ບາງສ່ວນຂອງອຸທິຍານແຫ່ງຊາດນໍ້າແອດ-ພູເລີຍ ເພື່ອນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດກະສິກຳເຊັ່ນ: ການປຸກສາລິອາຫານສັດເປັນສິນຄ້າ, ການປຸກຫຍ້າລ້ຽງສັດເປັນຕົ້ນ. ສ່ວນບ້ານໂພນສະອາດ ມີ

ເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ປ່ຽນແປງໃນລັກສະນະທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ 1.30% ເນື່ອງມາຈາກມີການກຳນົດຂອບເຂດຄືນດິນທຳການຜະລິດ ຕົກຢູ່ໃນເຂດອຸທິຍານ ຈຶ່ງໄດ້ຜືນຜູ່ເຂດພື້ນທີ່ທີ່ເຄີຍເປັນ ເຂດທຳການຜະລິດ ເມື່ອກ່ອນເປັນເຂດອຸທິຍານຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ ມີການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ ເຫັນໄດ້ວ່າການປ່ຽນແປງທີ່ດິນ ປ່າໄມ້ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນມີລັກສະນະຫຼຸດລົງຫຼາຍກວ່າການ ເພີ່ມຂຶ້ນ ເນື່ອງມາຈາກອຸທິຍານແຫ່ງຊາດນ້ຳແອດ-ຜູເລີຍມີ ເຂດແດນຕິດກັບພື້ນທີ່ຊຸມຊົນ ໃກ້ກັບໝູ່ບ້ານສາມາດເຂົ້າ ເຖິງໄດ້ສະດວກ ແລະ ອີກບັນຫາໜຶ່ງຍ້ອນພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວປະ ຊາຊົນເຄີຍທຳການຜະລິດມາກ່ອນແລ້ວ ເປັນເຂດທີ່ເໝາະ ສົມແກ່ການການຜະລິດກະສິກຳເຊັ່ນ: ພື້ນທີ່ພຽງລຽບຕາມ ຫ້ວຍນ້ຳ, ມີນ້ຳຫ້ວຍໄຫຼປົກກະຕິຕະຫຼອດປີ, ດິນມີຄວາມອຸ ດົມສົມບູນຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນຈຳນວນໜຶ່ງເຂົ້າໄປຈັບ ຈ່ອງ, ບຸກລຸກພື້ນທີ່ເພື່ອຊັບຊ້ອນ ແລະ ຖ່າງປ່າເຮັດໄຮ່, ເນື່ອງຈາກປະຊາຊົນທຸກຍາກເຂົ້າກິນບໍ່ພຽງພໍ. ສ່ວນເຂດ ທີ່ຢູ່ຫ່າງໄກການເຂົ້າເຖິງບໍ່ສະດວກເຮັດໃຫ້ພື້ນທີ່ປ່າຍັງຄົງ ສົມບູນ Khamko Thammavong (2011). ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງ ເວົ້າໄດ້ວ່າເສັ້ນທາງເຂົ້າເຂດທຳການຜະລິດເປັນຕົວຊີ້ວັດໜຶ່ງ ທີ່ພາໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງທີ່ດິນປ່າໄມ້ຫຼຸດລົງ ເພາະວ່າຜູ້ຄົນ ສ່ວນຫຼາຍມັກຈະເລືອກການນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃນພື້ນທີ່ສະດວກ ສະບາຍ. ການສຶກສານີ້ມີຄວາມຄ້າຍຄືກັບການສຶກສາຂອງ Sune Lamsa (2017) ໄດ້ສຶກສາປັດໄຈການປ່ຽນແປງ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ແນວທາງການພັດທະນາປ້ອງກັນ ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ໃນອຸທິຍານແຫ່ງຊາດນ້ຳຕົກຫ້ວຍຍາງ, ໂດຍ ການນຳໃຊ້ລະ ບົບຂ່າວສານທາງຜູມມີສາດ ເພື່ອວິເຄາະ ການປ່ຽນແປງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນປ່າໄມ້ໃນພື້ນທີ່ອຸທິ ຍານ ພົບວ່າ: ເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ຫຼຸດລົງ ແລະ ເນື້ອທີ່ບໍ່ແມ່ນປ່າເພີ່ມ ຂຶ້ນໃນພື້ນທີ່ອຸທິຍານແຫ່ງຊາດ ນ້ຳຕົກຫ້ວຍຍາງນັ້ນ ສ່ວນ ໃຫຍ່ຖືກປ່ຽນເປັນພື້ນທີ່ການກະ ເສດຫຼາຍກວ່າການນຳໃຊ້ ທີ່ດິນປະເພດອື່ນ ເຊິ່ງພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ທີ່ຢູ່ໃກ້ກັບຖະໜົນ, ແຫຼ່ງນ້ຳ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງ ເປັນພື້ນທີ່ມີໄອ ກາດຖືກນຳໃຊ້ ທີ່ດິນຫຼາຍກວ່າພື້ນທີ່ຢູ່ໄກອອກໄປ ເນື່ອງຈາກພື້ນທີ່ຢູ່ໃກ້ ກັບປັດໄຈດັ່ງກ່າວສະດວກຕໍ່ການເຂົ້າເຖິງ, ການຂົນສົ່ງ, ມີ ແຫຼ່ງນ້ຳພຽງພໍສຳລັບການປູກພືດ ແລະ ໃກ້ສິ່ງປຸກສ້າງເຮັດ ໃຫ້ປະຢັດເວລາໃນການເດີນທາງ ສອດຄ່ອງກັບການໃຫ້ ຄະແນນຂອງຜູ້ຊ່ຽວຊານທີ່ໄດ້ໃຫ້ຄຳສະເລ່ຍກັບປັດໄຈດ້ານ ຖະໜົນຫຼາຍກວ່າປັດໄຈອື່ນໆ, ຮອງລົງມາແມ່ນແຫຼ່ງນ້ຳ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງຕາມລຳດັບ, ເຊັ່ນດຽວກັບການສຶກສາຂອງ Donnapawan Ruangnarong (2013).

ຖິ່ນກຳເນີດຂອງຄອບຄົວ ເມື່ອທຸກຄຳຄົງທີ່ຕົວປ່ຽນ

ດ້ານຖິ່ນກຳເນີດຂອງຄອບຄົວປ່ຽນແປງໄປ 1 ຄະແນນເຮັດ ໃຫ້ການປ່ຽນແປງການໃຊ້ທີ່ດິນໄຮ່ຂອງປະຊາຊົນປ່ຽນແປງ ໄປ 2.543 ຄະແນນ ໂດຍປ່ຽນແປງໃນທິດທາງດຽວກັນ ອະທິ ບາຍໄດ້ຄື: ເມື່ອຖິ່ນກຳເນີດຂອງປະຊາຊົນພາຍໃນ ບ້ານປ່ຽນແປງຈະສົ່ງຜົນຕໍ່ການນຳໃຊ້ພື້ນທີ່ໄຮ່ຂອງປະຊາ ຊົນປ່ຽນແປງໃນທິດທາງດຽວກັນ. ເນື່ອງຈາກປະຊາກອນ ເພີ່ມຂຶ້ນ ເຮັດໃຫ້ມີການຂະຫຍາຍຈຳນວນຄອບຄົວໃນ ການຕັ້ງຖິ່ນຖານຄວາມຕ້ອງການທີ່ດິນທຳການຜະລິດກໍ່ ຫຼາຍຂຶ້ນ ເພື່ອປູກເຂົ້າໄຮ່ ບໍລິໂພກໃນຄອບຄົວ, ປູກພືດ ເປັນສິນຄ້າ ແລະ ປູກພືດອາຫານສັດ. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງມີການ ຂະຫຍາຍພື້ນທີ່ອອກໄປຖືກເຂດປ່າໄມ້. Noofai et al., (2019) ໄດ້ສຶກສາຄວາມສຳພັນຂອງປັດ ໃຈທີ່ສົ່ງຜົນໃຫ້ ເກີດການປ່ຽນແປງການໃຊ້ປະໂຫຍດທີ່ດິນບໍລິເວນທີ່ງຽ ລິດ ແຂວງປະທຸທານີພົບວ່າ ຜູ້ເລົ່າເນົາມີຄວາມສຳພັນກັບ ການປ່ຽນແປງການໃຊ້ປະໂຫຍດທີ່ດິນໃນທາງລົບ.

ອາຍຸ: ສາມາດອະທິບາຍໄດ້ວ່າ ເມື່ອທຸກຄຳຄົງທີ່ຕົວ ປ່ຽນດ້ານອາຍຸຂອງຫົວໜ້າຄອບຄົວປ່ຽນແປງໄປ 1 ຄະ ແນນ ເຮັດໃຫ້ການປ່ຽນແປງການໃຊ້ທີ່ດິນນາຂອງປະຊາ ຊົນປ່ຽນແປງໄປ -0.008 ຄະແນນ ໂດຍປ່ຽນແປງໃນທິດ ທາງທີ່ກົງກັນຂ້າມກັນ ອະທິບາຍໄດ້ຄື: ເມື່ອອາຍຸຂອງຊາວ ກະສິກອນເພີ່ມຂຶ້ນຈະສົ່ງຜົນຕໍ່ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນນາຫຼຸດລົງ. ເນື່ອງຈາກອາຍຸສູງຂຶ້ນເຮັດໃຫ້ຄວາມສາມາດໃນການອອກ ແຮງງານຫຼຸດລົງ ການເຮັດການກະສິກຳຕ້ອງແມ່ນຜູ້ທີ່ມີ ອາຍຸໃນໄວທ່າງານຈະມີປະສິດທິພາບຕໍ່ການທຳການຜະລິດ. ການສຶກສານີ້ຄ້າຍຄືກັບການສຶກສາຂອງ Poiphailin Muengmun (2014) ທີ່ໄດ້ສຶກສາການປ່ຽນແປງການໃຊ້ ປະໂຫຍດທີ່ດິນຈາກການຂະຫຍາຍພື້ນທີ່ປູກກາງຜາລາງໃນ ເມືອງຊາດຕະການ ແຂວງພິສະນຸໂລກ ໄດ້ເວົ້າວ່າ: ຊາວ ກະສິກອນບາງສ່ວນທີ່ປ່ຽນມາປູກກາງຜາລາ ເກີດຈາກການ ພິຈາລະນາດ້ວຍຕົນເອງທີ່ເຫັນວ່າຕົວເອງນັ້ນມີອາຍຸທີ່ສູງ ຂຶ້ນສະພາບຮ່າງກາຍອ່ອນແອ.

ການໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ: ເມື່ອທຸກຄຳຄົງທີ່ຕົວປ່ຽນ ດ້ານການໄດ້ຮັບທຶນສົ່ງເສີມປ່ຽນແປງໄປ 1 ຄະ ແນນເຮັດ ໃຫ້ ການປ່ຽນແປງການໃຊ້ທີ່ດິນນາຂອງປະຊາຊົນປ່ຽນ ແປງໄປ 1.399 X 10⁻⁸ ຄະແນນ ໂດຍປ່ຽນແປງໃນທິດ ທາງທີ່ກົງກັນ ຂ້າມກັນ ອະທິບາຍໄດ້ຄື: ເມື່ອຄອບຄົວຊາວ ກະສິກອນໄດ້ຮັບທຶນສົ່ງເສີມຫຼາຍຂຶ້ນຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ດິນ ນາເພີ່ມຂຶ້ນຕາມໄປດ້ວຍ. ເນື່ອງຈາກພາກລັດສົ່ງເສີມໃຫ້ ປະຊາຊົນຫັນມາຊັບຊ້ອນປູກເຂົ້າໄວ້ບໍລິໂພກໃຫ້ພຽງພໍ ພາຍໃນຄົວເຮືອນ ຫຼຸດຜ່ອນການຖ່າງປ່າເຮັດໄຮ່ແບບ

ເລື່ອນລອຍ. ສະນັ້ນເມື່ອເຂົາເຈົ້າມີທຶນໄປຊັບຊ້າວນາກໍຈະ ເຮັດໃຫ້ມີເນື້ອທີ່ນາເພີ່ມຂຶ້ນ, ການສຶກສານີ້ມີຄວາມຄາຍຄື ຈາກການສຶກສາຂອງ Soupamit Siwanaxay (2018), ທີ່ໄດ້ສຶກສາການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການເພີ່ງຕີນເອງຂອງ ກະເສດຕະກອນ ພົບວ່າ: ປັດໃຈສະພາບແວດລ້ອມມີຜົນຕໍ່ ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນເຖິງ 80.20%, ປັດດ້ານສະພາບແວດ ລ້ອມນັ້ນ ມີ 4 ປັດຄື: ການສົ່ງເສີມໜ່ວຍງານພາກເອກະ ຊົນ, ການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງ, ລັກສະນະພູມມີປະ ເທດ ແລະ ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນ.

ອາຊີບສາມາດອະທິບາຍໄດ້ວ່າ ເມື່ອທຸກຄຳຄົງທີ່ ຕົວປ່ຽນດ້ານອາຊີບ ປ່ຽນແປງໄປ 1 ຄະແນນ ເຮັດໃຫ້ການ ປ່ຽນ ແປງການໃຊ້ທີ່ດິນນາຂອງປະຊາຊົນປ່ຽນແປງໄປ - 1.047 ຄະແນນ ໂດຍປ່ຽນແປງໃນທິດທາງທີ່ກົງກັນຂ້າມ ກັນ ອະທິບາຍໄດ້ຄື: ເມື່ອຊາວກະສິກອນມີຫຼາກຫຼາຍ ອາຊີບຈະສົ່ງຜົນຕໍ່ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນນາຫຼຸດລົງ; ເນື່ອງຈາກ ອາຊີບນອກການກະສິກໍາເປັນອາຊີບທີ່ບໍ່ຕ້ອງການພື້ນທີ່ ຫຼາຍຄືກັບອາຊີບຊາວກະສິກອນ. ການສຶກສາ ແລະ ຕິດ ຕາມການປ່ຽນແປງການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນຈຶ່ງມີຄວາມສໍາຄັນ ຫຼາຍ ເພື່ອການອະນຸລັກພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ທີ່ຍັງເຫຼືອຢູ່ໃຫ້ມີ ຄວາມຍືນຍົງຕະຫຼອດໄປ ທັງນີ້ຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້ກໍຕໍ່ເມື່ອມີ ການຈັດການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ, ມີການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ ຄວາມຮ່ວມມືທັງພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນໃນການດູແລ ຮັກສາ ແລະ ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ໜ້າທີ່ຂອງຕົນ ແລະ ເຄົາລົບ ລະບຽບ, ກົດໝາຍ ເພື່ອໃຫ້ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ມີຄວາມຍືນຍົງ ຢ່າງຍາວນານ (Narunat Payakka, 2012).

5. ສະຫຼຸບ

ການວິເຄາະການປ່ຽນແປງທີ່ດິນປ່າໄມ້ ຈາກການນໍາ ໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດກະສິກໍາ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ: ສະພາບ ປົກຫຸ້ມປ່າໄມ້ ປີ 2022 ໄດ້ມີການປ່ຽນແປງ ທຽບໃສ່ ປີ 2018 ຄື: ບ້ານຫົວພູ ເຫັນວ່າເນື້ອທີ່ປ່າ ໄມ້ໃນໄລຍະ 5 ປີ ແມ່ນຫຼຸດລົງ ກົງກັນຂ້າມເນື້ອທີ່ດິນກະສິກໍາເພີ່ມຂຶ້ນ. ບ້ານ ໂພນສະອາດ ມີການເພີ່ມຂຶ້ນ ກົງກັນຂ້າມເນື້ອທີ່ດິນກະສິ ກໍາຫຼຸດລົງ, ບ້ານນາປວກ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ມີການປ່ຽນແປງຫຼຸດ ລົງ ແລະ ດິນກະສິກໍາມີການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ ເຊັ່ນກັນ.

ປັດໃຈທາງດ້ານສ່ວນບຸກຄົນ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມທີ່ມີຜົນຕໍ່ການປ່ຽນແປງການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກໍາໄດ້ ສະແດງໃຫ້ເຫັນຄື: ຖິ່ນກໍາເນີດຂອງຄອບຄົວ ເມື່ອທຸກຄຳ ຄົງທີ່ຕົວປ່ຽນໄປ 1 ຄະແນນ ເຮັດໃຫ້ການປ່ຽນແປງການ ໃຊ້ທີ່ດິນໄຮ່ຂອງປະຊາຊົນປ່ຽນແປງໄປ 2.543 ຄະແນນ ແລະ ມີການປ່ຽນແປງໄປໃນທິດທາງດຽວກັນ. ອາຍຸ ປ່ຽນ

ໄປ ເຮັດໃຫ້ການປ່ຽນແປງການໃຊ້ທີ່ດິນນາຂອງປະຊາຊົນ ປ່ຽນແປງໄປ ໂດຍປ່ຽນແປງໃນທິດທາງທີ່ກົງກັນຂ້າມກັນ. ການໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ: ເມື່ອດ້ານການໄດ້ຮັບທຶນສົ່ງເສີມ ປ່ຽນແປງໄປ ເຮັດໃຫ້ການປ່ຽນແປງການໃຊ້ທີ່ດິນນາຂອງ ປະຊາຊົນປ່ຽນແປງໄປ ແລະ ປ່ຽນແປງໃນທິດທາງທີ່ ກົງກັນຂ້າມກັນ. ເມື່ອອາຊີບປ່ຽນແປງໄປ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ການ ປ່ຽນແປງການໃຊ້ທີ່ດິນນາຂອງປະຊາຊົນປ່ຽນແປງ ແລະ ປ່ຽນແປງໃນທິດທາງທີ່ກົງກັນຂ້າມກັນ.

ແນວທາງໃນການແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງ ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນພົບວ່າ: ທຸກພາກສ່ວນຕ້ອງມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນການແກ້ໄຂ ຄື: 1) ພາກລັດ ເຊັ່ນ: ການກະຈາຍອໍານາດ , ການບັບຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ, ການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນໃຫ້ ລະອຽດຈະແຈ້ງ ພ້ອມທັງຕິດປ້າຍບົງບອກໃຫ້ຊັດເຈນ, 2) ອົງການປົກຄອງບ້ານ ເຊັ່ນ: ການສ້າງລະບຽບຂອງບ້ານ, ການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ດ້ານລະບຽບ, ກົດໝາຍ ແລະ ນິຕິກໍາ ຕ່າງໆ ໃຫ້ປະຊາຊົນ, ການສ້າງອາຊີບໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ, ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂຶ້ນບ້ານ, 3) ດ້ານໃນຕົວປະຊາຊົນ ເອງ ເຊັ່ນ: ມີຈິດສໍານຶກ, ມີຄວາມຮູ້, ປະຕິບັດລະບຽບການ , ກົດໝາຍ ແລະ ປະຕິບັດຕາມແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ- ສັງຄົມຂອງບ້ານ.

6. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ

ຂ້າພະເຈົ້າໃນນາມຜູ້ຄົນຄວ້າວິທະຍາສາດ ຂໍປະຕິ ຍານຕົນວ່າ ຂໍ້ມູນທັງໝົດທີ່ມີໃນບົດຄວາມວິຊາການດັ່ງ ກ່າວນີ້ ແມ່ນບໍ່ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງຜົນປະໂຫຍດກັບພາກສ່ວນ ໃດ ແລະ ບໍ່ໄດ້ເອື້ອປະໂຫຍດໃຫ້ກັບພາກສ່ວນໃດພາກ ສ່ວນໜຶ່ງ,ກໍລະນີມີການລະເມີດ ໃນຮູບການໃດໜຶ່ງ ຂ້າພະເຈົ້າມີຄວາມຍິນດີທີ່ຈະຮັບຜິດຊອບແຕ່ພຽງຜູ້ດຽວ.

8. ເອກະສານອ້າງອີງ

ກະຊວງ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້. (2021). ບົດສະຫຼຸບການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ແບບຍືນນານໄລຍະ 5 ປີ (2016-2020) ແລະ ທິດທາງ 5 ປີ (2021-2025)

ກະຊວງ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ., 2021. ບົດລາຍງານສະພາບແວດລ້ອມແຫ່ງຊາດ ໄລຍະ 5 ປີ (2016-2020) ຂອງ ສ ປ ປ ລາວ.

ແຂວງຫົວພັນ. (2017). ແຜນດໍາເນີນງານຫຼຸດຜ່ອນການ ປ່ອຍອາຍຜິດເຮືອນແກ້ວຈາກການທໍາລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເຊື່ອມໂຊມ.

- ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຂວງ ຫົວພັນ., 2017. ແຜນດຳເນີນງານ REDD+ ຂັ້ນແຂວງ ສຳລັບ ແຂວງຫົວພັນ.
- ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຂວງ ຫົວພັນ. (2021). ບົດສະຫຼຸບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນພັດທະນາວຽກງານກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ປະຈຳປີ 2021 ແລະ ທິດທາງແຜນການປີ 2022.
- ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ (FAO). (2005). ການປ່ຽນແປງທີ່ດິນປ່າໄມ້ໃນລາວ.
- ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເມືອງຮຽມ ແຂວງ ຫົວພັນ. (2021). ບົດສະຫຼຸບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນພັດທະນາວຽກງານກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ປະຈຳປີ 2021 ແລະ ທິດທາງແຜນການປີ 2022.
- ອົງການອະນຸລັກສັດປ່າປະຈຳລາວ (WCS). (2021). ບົດລາຍງານ ການປະເມີນ ໄພຂົ່ມຂູ່ການສູນເສຍສະພາບປ່າໄມ້ (ການບຸກເບີກພື້ນທີ່) ໃນອຸທິຍານແຫ່ງຊາດ ນ້ຳແອດ-ຜູ້ເລີຍ.
- Donnapawan Ruangnarong. (2013). Change of Land Use Pattern and Socioeconomic Context of Communities around Khaosok National Park Area Suratthani Province. Master of Science in Environment, Prince of Songkla University.
- Khamko Thammavong et al. (2011) Land Use Change and Some Driving Force Factors A Case Study: Chomphet District, Luangprabang Provice, Lao PDR.
- Narunat Payakka. (2012). Effect of land use change on deforestation in Phuket province. Master of Science in Technology and Environmental Management, Prince of Songkla University.
- Noofai et al. (2019). The relationship between the factors resulting in the change of land use in the Langsit fields, Patut Thani province.
- Poiphailin Muengmun. (2014). Land use change from expansion of rubber plantation in Chattrakan district, Pissulok province, master's thesis, Naresuan University, Pissulok.
- Sunee Lamsa., 2017. Land Use Change Factors and Forest Protection Guidelines in Huai YangWaterfall National Park, Prachuap Khiri Khan. Master of Science (Environmental Management). <http://libdcms.nida.ac.th/thesis6/2559/b194270.pdf>
- Soupamit Siwanaxay. (2018). Monitoring and evaluation of the development of knowledge and the application of knowledge to the benefit of the project to create and develop new shareholding agriculture, sustainable agriculture development course, Bureau of agricultural land reform.